

APSTIPRINĀTS:

Ventspils Brīvostas valdes

2013.gada ____. _____

Lēmums Nr. _____

**Kuģu radīto atkritumu
apsaimniekošanas plāns
Ventspils brīvostā**

SASKAŅOTS:

Valsts vides dienesta

Ģenerāldirektores p.i.

A. Stašāne

2013.gada ____. _____

Ventspils, 2013

Saturs

Nr.	Sadaļas nosaukums	Lpp.
	Plānā izmantotie termini un skaidrojums	4
	Ievads	6
1.	Starptautisko un Latvijas normatīvo aktu īss apraksts atkritumu nodošanas, pieņemšanas un apsaimniekošanas jomā	7
2.	Apsaimniekojamo kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu veidi un apjomi, metodes atkritumu apjoma noteikšanai	11
2.1.	Pārkrautās kravas Ventspils ostā	11
2.2.	Ventspils brīvastā ienākošo kuģu skaits un tips	13
2.3.	Kuģu radīto atkritumu veidi Ventspils brīvastā	14
2.4.	Esošie un prognozējamie kuģu radīto atkritumu apjomi Ventspils brīvastā	15
3.	Kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu pieņemšanas un apsaimniekošanas kārtība	18
3.1.	Informācija par licencēto atkritumu pieņēmēju un apsaimniekotāju pieņemšanas un apsaimniekošanas iekārtām	18
3.2.	Sadarbība starp ostā ienākošajiem kuģiem, atkritumu pieņēmēju, piestātņu un terminālu lietotājiem un citām ieinteresētajām pusēm	20
3.3.	Atkritumu nodošanas kārtība	22
3.4.	Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtas un aprīkojums	24
3.5.	Atkritumu attīrīšanas iekārtu raksturojums	24
3.5.1.	Atkritumu attīrīšanas iekārtu noslogojuma patiesā apmēra noteikšanas metode	25
3.6.	Atkritumu priekšapstrāde un tam nepieciešamais aprīkojums	26
3.7.	Atkritumu apstrāde un apglabāšana	27

4.	Informācijas aprites kārtība	27
4.1.	Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas uzskaites kārtība, kā arī pārskatu sagatavošanas un informācijas aprites kārtība	27
4.2.	Kārtība, kādā ziņo par atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību	28
5.	Izmaksu aprēķins un samaksas kārtība	28
5.1.	Samaksa par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu	28
5.2.	Atkritumu apsaimniekošanas izmaksas krastā	29
6.	Atbildīgās personas par atkritumu plāna ieviešanu uz izpildi	30
6.1.	Plāna ieviešana un papildināšana	30
6.2.	Plāna ievērošanas kontrole	30
6.3.	Organizāciju un personu kontaktinformācija, kas atbildīgas par plāna ieviešanu un izpildi	31
PIELIKUMI		
1.Pielikums – Paziņojums par atkritumu nodošanu		
2.Pielikums – Kuģa radīto atkritumu pieņemšanas veidlapa		
3.Pielikums – Pārskats par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu		
4.Pielikums – Ziņojums par kuģiem, kuriem ir samazināts sanitārās maksas apmērs vai kuri ir atbrīvoti no sanitārās maksas		
5.Pielikums – Ziņojums par kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību		

Plānā izmantotie termini un skaidrojums

Ostas atkritumu pieņemšanas iekārtas – jebkuras stacionāras, peldošas vai pārvietojamas iekārtas, kuras var uzņemt kuģu radītos atkritumus un kravu pārpalikumus.

Kravu pārpalikumi – jebkuru kravas materiālu atliekas (arī iekraušanas vai izkraušanas pārpalikumi un noplūdes), kas paliek uz kuģa, kravas tilpnēs vai tvertnēs pēc kuģa izkraušanas un tīrīšanas.

Kuģa BT – kuģa kopējās ietilpības rādītājs, kas noteikts saskaņā ar 1969.gada Starptautisko konvenciju par kuģu tilpības mērīšanu un uzrādīts Starptautiskajā tilpības apliecībā.

Kuģu aģents – pārstāv pilnvarotāja (kuģa īpašnieka, kuģa operatora, kapteiņa vai citas par kuģi atbildīgās juridiskās vai fiziskās personas) intereses atbilstoši tās noteiktajam pilnvarojumam ostās. Kuģa aģentēšanu veic komercsabiedrība, kas pilnvarotāja vārdā un interesēs kārtos ar kuģa ienākšanu un pārvietošanos ostā un iziešanu jūrā saistītās kuģa lietas, veic kuģa aprūpi ostā un citas darbības pilnvarotāja noteiktajā apjomā.

Kuģu radītie atkritumi - visi atkritumi arī piesārņotie ūdeņi un pārpalikumi, kas rodas kuģa ekspluatācijā, bet kas nav kravu pārpalikumi un uz ko attiecas MARPOL 73/78 I, IV un V pielikums, un ar kuģa kravu saistītie atkritumi, kas noteikti MARPOL 73/78 V pielikumā.

Naftas atkritumi - visi naftas produktu saturošie atkritumi, saskaņā ar MARPOL 73/78 I pielikumu, tai skaitā naftu saturoši nosēdumi, sateču ūdeņi, kas sajaukušies ar eļļām un smērvielām, kas rodas kuģa ekspluatācijas rezultātā.

Balasta ūdeņi – ūdeņi, ko kuģis uzņēmis balasta tankos, kravas tankos vai citās šiem mērķiem paredzētās tilpnēs kuģošanas nodrošināšanai.

Ķīmiskie atkritumi - visi šķidro kaitīgo vielu saturoši atkritumi, saskaņā ar MARPOL 73/78 II pielikumu.

Notekūdeņi - visu veidu notekūdeņi, tai skaitā sadzīves notekūdeņi saskaņā ar MARPOL 73/78 IV pielikumu.

Sadzīves atkritumi – visi uz kuģa radušies pārtikas, sadzīves un kuģa ekspluatācijas atkritumi saskaņā ar MARPOL 73/78 V pielikumu.

Tilpņu mazgājамie ūdeņi – ūdeņi, kas sajaukušies ar naftu vai naftas produktiem kravas tilpņu, balasta tilpņu vai citu tilpņu mazgāšanas procesā.

Ostas akvatorija – ostas ūdeņi, kas atrodas MK apstiprinātajās Ventspils brīvdostas robežās.

Piesārņoto ūdeņu savācēju kuģis – specializēts kuģis ostā, kas paredzēts naftas atkritumu un saimniecisko notekūdeņu pieņemšanai no kuģiem.

Naftas atkritumu savācēju kuģis - specializēts kuģis ostā, kas paredzēts uz ūdens virsmas esošo naftas saturošu produktu un peldošu mazgabarīta priekšmetu savākšanai.

Kolektors – krasta iekārta, kurā tiek novadīti saimnieciskie notekūdeņi.

Saīsinājumu skaidrojums:

HELCOM	Helsinku komisija
IMO	Starptautiskā jūrniecības organizācija (International Maritime Organization)
KSD	Kuģu satiksmes dienests
LR	Latvijas Republika
MARPOL 73/78	1973.gada Starptautiskā konvencija par piesārņojuma novēršanu no kuģiem un tās 1978.gada protokols
MK	Ministru kabinets
VBP	Ventspils brīvostas pārvalde
RVP	Reģionālā vides pārvalde
VVD	Valsts vides dienests
VVD ZKD JKD	Valsts vides dienesta Zvejas kontroles departamenta Jūras kontroles daļa
PŪS	Piesārņoto ūdeņu savācēju kuģi
NAS	Naftas atkritumu savācēju kuģi

Ievads

Saskaņā ar likumu „Likums par ostām” un MK 08.10.2002. noteikumiem Nr.455 „Kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas kārtība un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtību” Ventspils brīvostas pārvalde organizē kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu apsaimniekošanu, ņemot vērā ostā ienākošo kuģu tipu, izmērus un tilpumu, radīto atkritumu daudzumu un veidu, kā arī ostas ģeogrāfisko stāvokli, lai nepieļautu kuģa dīkstāvi un aizkavēšanu ostā. Kravas pārpalikumu apsaimniekošanu nodrošina kravas nosūtītājs vai pieņēmējs. Kuģu radītos atkritumus, piesārņotos ūdeņus un kravas pārpalikumus pieņem un turpmāk apsaimnieko ostas pārvalde vai komercsabiedrības. Ventspils brīvostas pārvalde ir atbildīga par kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna izstrādi.

Plāna mērķis ir noteikt kārtību, kādā kuģi un ostas struktūras un uzņēmumi, kas minēti šajā plānā, veiks darbības ar kuģu radītajiem atkritumiem. Plāns definē ostas atkritumu apsaimniekošanas mērķus, maksājumu sistēmu, kas izveidota, lai ostā sekmīgi funkcionētu kuģu radīto atkritumu savākšanas sistēma, kā arī organizatorisko struktūru, kā arī iesaistīto pušu pienākumus un atbildību.

Plāns attiecas uz visiem Ventspils brīvostā ienākošo kuģu radītiem atkritumiem un kravu pārpalikumiem, kurus saskaņā ar MARPOL 73/78 konvenciju ir aizliegts novadīt Baltijas jūrā.

Ostas uzņēmumu teritorijās to darbības rezultātā radušos atkritumu apsaimniekošana nav šī plāna kompetencē. Tos saskaņā ar noslēgtiem līguma nosacījumiem apsaimnieko paši uzņēmumi.

Ventspils brīvostas pārvaldes mērķi atkritumu apsaimniekošanas jomā ir:

- Nodrošināt efektīvu kuģu radīto atkritumu savākšanas sistēmu, kas neradītu kuģiem nevajadzīgas dīkstāves ostā un izmantotu mūsdienu prasībām atbilstošu tehnisko aprīkojumu;
- Nodrošināt videi draudzīgu pieņemto kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu Ventspils brīvostā.

Mērķu īstenošana ļaus kuģiem Ventspils brīvostā izmantot atkritumu pieņemšanas iekārtas, tādējādi īstenojot vienkāršu un efektīvu atkritumu un piesārņoto ūdeņu savākšanu ostā, kā arī atbilstošu attīrīšanas iekārtu darbības nodrošināšanu, kas ir svarīgs priekšnoteikums Baltijas jūras vides aizsardzībai.

Plāns ir izstrādāts atbilstoši spēkā esošajiem starptautiskajiem un nacionālās likumdošanas normatīvajiem aktiem 3 gadu periodam. Ar šī plāna apstiprināšanu spēku zaudē 03.09.2009.gadā apstiprinātais „Ventspils brīvostas atkritumu apsaimniekošanas plāns”.

Kuģu radīto atkritumu apsaimniekošana ostā notiek saskaņā ar šo plānu. Plāns tiek publicēts Ventspils brīvostas mājas lapā – www.vbp.lv

1. Starptautisko un Latvijas normatīvo aktu īss apraksts atkritumu nodošanas, pieņemšanas un apsaimniekošanas jomā

1973.gada **MARPOL 73/78** konvencija ar 1978.gada protokola labojumiem mērķis ir kuģa normālas darbības laikā notiekošo piesārņojošo vielu noplūdes jūrā novēršanai. Latvija MARPOL 73/78 konvenciju ir ratificējusi 1992.gadā. Konvencija uzliek par pienākumu nodrošināt ar naftas produktiem piesārņotu ūdeņu pieņemšanu no kuģiem un attīrīšanas iekārtu darbību ostās. Šādām iekārtām ir jābūt ar atbilstošu jaudu, lai nodrošinātu kuģa prasības un neradītu nevajadzīgu dīkstāvi ostā. Ja ostā ienākošam kuģim netiek nodrošināta piesārņoto ūdeņu nodošanas iespēja, kuģim ir tiesības par to ziņot IMO.

Konvencijai ir seši pielikumi, kas nosaka prasības darbībām ar sešiem dažādiem kuģu radīto atkritumu veidiem:

- I pielikums – Naftas produktus saturošu ūdeņu piesārņojuma novēršanas prasības;
- II pielikums – Bīstamo šķidro vielu kravu pārpalikumu piesārņojuma kontroles prasības;
- III pielikums – Bīstamo vielu pārpalikumu piesārņojuma, ko pārvadā iepakotā veidā, novēršanas prasības;
- IV pielikums – Kuģu radīto notekūdeņu piesārņojuma novēršanas prasības;
- V pielikums – Kuģu radīto cieto atkritumu piesārņojuma novēršanas prasības;
- VI pielikums – Kuģu radītā gaisa piesārņojuma novēršanas prasības.

Saskaņā ar MARPOL 73/78 Baltijas jūra ir izdalīta kā īpašs reģions, kur kuģiem jāievēro īpaši noteikumi un aizliegumi.

Helsinku Konvencija, kas stājās spēkā 2000.gada 17.janvārī ir starptautisks dokuments, kas attiecas uz Baltijas jūras vides aizsardzību. Konvencija nosaka, ka izstrādās un piemēros vienotas prasības kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtām. Saskaņā ar konvencijas IV pielikumu kuģiem, pirms ostas atstāšanas, ir jānodod visi kuģu radītie atkritumu un kravas pārpalikumi, kuru novadīšana Baltijas jūrā nav atļauta saskaņā ar MARPOL 73/78 un Helsinku konvenciju. Pirms ostas atstāšanas, atkritumi jānodod ostas pieņemšanas iekārtās. Kuģis var paturēt nelielu atkritumu daudzumu, ko nav lietderīgi nodot ostas atkritumu pieņemšanas iekārtās. Latvija Helsinku konvenciju ratificēja 1994.gadā.

Helsinku konvencijas precīzāki risinājumi doti Helsinku Komisijas 1998.gada martā apstiprinātajā stratēģijā „Baltijas stratēģija par kuģu radītā piesārņojuma pieņemšanas iekārtām ostās un ar to saistītiem jautājumiem”, jeb tā sauktajās **HELCOM rekomendācijās**. Ostām nozīmīgākās ir sekojošas rekomendācijas:

Rekomendācija 28E/10 nosaka vadlīnijas netiešās maksas jeb „no special fee” sistēmas ieviešanai attiecībā uz kuģu radīto naftas produktu saturošo atkritumu no mašīntelpām novadīšanu ostu pieņemšanas iekārtās. Katram kuģim ienākot ostā ir pienākums maksāt par šo atkritumu nodošanu, uzglabāšanu un pārstrādi, pat, ja tie konkrētajās ostas iekārtās netiek nodoti. Maksa par atkritumu pieņemšanu nav atkarīga no ostas pieņemšanas iekārtās novadīto atkritumu daudzuma, bet gan noteikta ņemot vērā kuģa izmērus. Ostām ir jānodrošina tādas atkritumu pieņemšanas iekārtas, kas spēj nodrošināt kuģu vajadzības, neradot dīkstāvi. Kuģu kapteiņiem ir jāpiesaka plānotā atkritumu novadīšana, norādot likvidējamo naftas produktu saturošo atkritumu daudzumu un sastāvu 24 stundas pirms plānotās novadīšanas. Katra kuģa maksai par atkritumu apsaimniekošanu ir jābūt zināmai. No kuģiem ievāktās atkritumu nodevas osta pārvalde drīkst izmantot tikai sekojošiem mērķiem:

- Ieguldījumiem stacionārās un mobilās atkritumu pieņemšanas iekārtās;
- Atkritumu pieņemšanas iekārtu darbību nodrošināšanai;
- Šo iekārtu apkopes un remontu izmaksu segšanai;
- Saņemto atkritumu pārkraušanas, apstrādes un noglabāšanas izmaksu segšanai.

Rekomendācija 23/1 nosaka, ka kuģu kapteiņiem, kuriem ir jāiesniedz „Paziņojums par kuģa atkritumiem” jānosūta šis paziņojums ostas pārvaldei/ostas operatoram 24 h pirms ienākšanas nākamajā ostā Baltijas jūrā, bet ja tas tehniski nav iespējams, tad nosacījums jāizpilda līdz ko rodas paziņošanas iespējas.

Rekomendācija 19/12 nosaka ostas kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna vadlīnijas.

Rekomendācija 19/13 nosaka vadlīnijas par pamatprincipiem, kā apieties ar kuģu radītajiem atkritumiem krastā:

- Atkritumu apstrāde jāveic plānveidīgi un sistemātiski, jāsaņem atbilstošas atļaujas un jādarbojas kompetentu iestāžu pārraudzībā;
- Atkritumu apsaimniekošanai un apjoma samazināšanai ir jābalstās uz plaši atzīto hierarhiju (atkritumu minimizēšana, atkritumu atkārtota izmantošana, videi nekaitīgu un drošu atkritumu apglabāšana);
- Atkritumu daudzuma samazināšanā, apstrādē un apglabāšanā stingri jābalstās uz „labākajām pieejamām tehnoloģijām” un „videi labvēlīgākās pieejas principiem”;
- Atkritumu pieņemšana un apstrāde ir jāuzskaita tādā veidā, lai nodrošinātu kompetento iestāžu informēšanu;
- Ostām ir jānodrošina sašķirotu atkritumu frakciju pieņemšana no kuģiem tādā apjomā, kādu pieļauj vietējā atkritumu apsaimniekošanas sistēma. Vietās, kur no kuģiem par atkritumu

pieņemšanu ņem maksu, sašķirotu atkritumu pieņemšana ir maksimāli jāveicina ar ekonomiskām metodēm.

- Kuģu radīto atkritumu apstrāde un apglabāšana kopumā iekļaujama pārējā atkritumsaimniecībā. Kuģu radīto atkritumu atsevišķa apstrāde vai atkārtota izmantošana ir attaisnojama tikai īpašos gadījumos, piemēram, kādas kaitīgas vielas apdraud citu atkritumu attīrīšanu.

Rekomendācija 22/3 attiecas uz vienotu interpretāciju „Stratēģijai par kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtām ostās un ar to saistītiem jautājumiem” saskaņotas un efektīvas ieviešanas nodrošināšanai. Rekomendācijā ir precizēts, uz kuru kategoriju kuģu atkritumiem attiecas obligātās nodošanas prasība un noteikts „minimālais atkritumu daudzums attiecībā uz tiesībām paturēt atkritumus kuģa atiešanas brīdī”

Rekomendācija 17/11 attiecas uz attīrīšanas iekārtām ostās un to izmantošanu. Rekomendācija nosaka, ka maksai par iekārtu izmantošanu jābūt saprātīgai un attīrīšanas iekārtu izmantošana nedrīkst radīt kuģim aizkavēšanos.

Rekomendācija 10/7 nosaka vispārējas atkritumu pieņemšanas prasības.

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1774/2002 4.panta 1.punkta e) sadaļa (pārtikas atkritumi no starptautisko līniju transportlīdzekļiem), nosaka veselības aizsardzības noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes blakusproduktiem, kuri nav paredzēti cilvēku uzturam. Regula arī nosaka šo pārtikas atkritumu savākšanas, transportēšanas, uzglabāšanas, pārkraušanas, apstrādes un iznīcināšanas prasības.

MARPOL73/78 Konvencijas prasības attiecas tikai uz kuģu atkritumu pieņemšanu, bet ne uz to apstrādi. Tālāku atkritumu apsaimniekošanu Latvijā regulē „**Atkritumu apsaimniekošanas likums**”, kas nosaka, ka atkritumu apsaimniekošana veicama tā, lai netiktu apdraudēta cilvēku dzīvība un veselība, kā arī personu manta. Atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi, tai skaitā:

- radīt apdraudējumu ūdeņiem, gaisam, augsnei, kā arī florai un faunai;
- radīt traucējošus trokšņus vai smakas;
- nelabvēlīgi ietekmēt ainavas un īpaši aizsargājamās teritorijas;
- piesārņot un piegružot vidi.

Likums nosaka, ka komersantam pirms attiecīgo darbību veikšanas jāsaņem Valsts vides dienesta atļauja atkritumu apsaimniekošanas darbībām. Atkritumu apsaimniekošanas atļaujās izvirzītās prasības nosaka MK noteikumi Nr.703 „**Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju**

atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību”.

Darbības, kas saistītas ar naftas produktus saturošiem atkritumiem, reglamentē MK noteikumi Nr.485 **“Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība”**. Noteikumi nosaka naftas produktu atkritumu apsaimniekošanas prasības. Noteikumu III sadaļā minēti aizliegumi ievadīt naftas produktu atkritumus iekšzemes ūdenstecēs, ūdenstilpēs, pazemes ūdeņos, jūrā un kanalizācijas sistēmās, apglabāt pēc naftas produktu atkritumu pārstrādes radušos atlikumus vietās, kas nav paredzētas šim nolūkam, apstrādāt naftas produktus tādā veidā, kas rada gaisa piesārņojumu, kas pārsniedz emisijas limitus, kas noteikti atļaujā A vai B kategorijas darbībai, vai atļaujā gaisu piesārņojošo vielu emisijai no stacionārajiem gaisa piesārņojuma avotiem un sajaukt naftas produktus ar polihlorētajiem bifeniliem vai citiem bīstamajiem atkritumiem.

Noteikumi nosaka, ka naftas produktu atkritumu īpašnieks, kurš rada vairāk par 500 litriem naftas produktu atkritumu gadā, un naftas produktu atkritumu apsaimniekotājs radīto, saņemto un nodoto naftas produktu atkritumu daudzumu, kvalitāti, izcelsmi, atrašanās vietu un nodošanas un saņemšanas datumu reģistrē atbilstoši normatīvajiem aktiem par bīstamo atkritumu uzskaiti, identifikāciju, uzglabāšanu, iepakojšanu, marķēšanu un pārvadājumu uzskaiti.

21.06.2011 MK noteikumos Nr.484 **„Bīstamo atkritumu uzskaites, identifikācijas, uzglabāšanas, iepakojšanas, marķēšanas un pārvadājumu uzskaites kārtība”** ir apstiprināts, ka personas, kuras nodarbojas ar bīstamo atkritumu apsaimniekošanu, nodrošina bīstamo atkritumu uzskaiti īpašā žurnālā vai elektroniski saskaņā ar šo noteikumu 1.pielikumu. Personas, kuras nodarbojas ar bīstamo atkritumu apsaimniekošanu, uzglabā bīstamos atkritumus, ņemot vērā to bīstamību un daudzumu, tikai īpaši aprīkotās vietās apstākļos, kas nevar radīt kaitējumu videi, cilvēku veselībai un īpašumam. Bīstamos atkritumus atļauts uzglabāt tikai iepakotus izturīgā un drošā iepakojumā.

„Likumā par ostām” kā vienu no Ostas pārvaldes funkcijām ir noteicis kuģu atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas organizēšanu un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna ostā izstrādi. Saskaņā ar likumu viena no ostas maksām ir sanitārā maksa. Sanitārās maksas lielumu nosaka ostas pārvalde. Likums arī nosaka, kas ostas pārvalde norēķinās ar pakalpojumu sniedzējiem, kuri pieņem no kuģiem atkritumus un piesārņotos ūdeņus, saskaņā ar ostas pārvaldes un pakalpojumu sniedzēja savstarpēju vienošanos par attiecīgo pakalpojumu tarifiem. Līdz ar to osta var izmantot citu uzņēmumu pakalpojumus noteiktu funkciju veikšanai, kas atbilst esošajai situācijai Ventspils brīvostā kuģu radīto atkritumu pieņemšanas jomā.

„Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums” nosaka, ka atbildība par kuģu radīto atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas kontroli ostās ir Valsts vides dienestam. Likums ostas pārvaldei

uzliek par pienākumu nodrošināt kuģu radīto atkritumu pieņemšanu, bet piestātnes operatoram – kuģu kravas radīto atkritumu pieņemšanu. Saskaņā ar likumu kuģa kapteinim jānodrošina, ka pirms kuģa izešanas no ostas kuģa un kuģa kravas radītie atkritumi tiek nodoti attiecīgās ostas atkritumu pieņemšanas iekārtās saskaņā ar starptautisko normatīvo aktu prasībām.

MK noteikumi Nr.455 „**Kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas kārtība un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtība**” nosaka kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas kārtību un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtību. Saskaņā ar šiem noteikumiem komercsabiedrībām, kas nodarbojas ar kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanu un savākšanu ostās, katru ceturksni jāiesniedz Valsts vides dienestā pārskats par pieņemtajiem kuģu radītajiem atkritumiem. Šie noteikumi ietver praktiski visu starptautisko likumdošanas aktu prasības attiecībā uz kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu ostā.

MK 15.05.2012. noteikumi Nr. 339 „**Noteikumi par ostu formalitātēm**” nosaka kārtību, kādā notiek ar kuģa ienākšanu ostā un izešanu no tās saistīto formalitāšu (tai skaitā ziņošanas par atkritumu nodošanu) kārtošana.

Uz kuģu radīto atkritumu apsaimniekotāju ostā attiecas vairāki citi LR normatīvie akti.

2. Apsaimniekojamo kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu veidi un apjomi, metodes atkritumu apjoma noteikšanai

Plāns darbojas Ventspils ostas teritorijā, kas noteiktas 2010. gada 26. janvāra Ministru kabineta noteikumos Nr.78 “Noteikumi par Ventspils ostas robežu noteikšanu”. Ventspils brīvosta atrodas Baltijas jūras austrumu krasta centrālā daļā (54°24`N;21°32`E). Ventspils brīvosta aizņem 1728 ha lielu teritoriju, tās darbību un iespējas raksturo tās termināļi un piestātnes. Ostā tikt nodrošināta kuģu apkalpošana pie 60 piestātnēm. Ventspils osta ir pazīstama kā starptautisks naftas, naftas produktu, minerālmēslu, amonjaka u.c. ķīmisko produktu, metālu, dzelzs sakausējumu, ogļu un kokmateriālu tranzīta centrs. VBP ir zemes nomas līgumi ar tās teritorijā esošajiem ostas uzņēmumiem, kā arī līgumi par piestātņu nomu. Ostā ir veikti rekonstrukcijas un modernizācijas darbi, tādēļ ostas transporta infrastruktūras, piestātņu, noliktavu un termināļu sniegtie pakalpojumi atbilst mūsdienu konkurences prasībām, vides aizsardzības un drošības prasībām. Liela brīva zemes teritorija var tikt izmantota jaunu ražotņu izveidošanai un darbībai brīvās zonas režīmā.

2.1. Pārkrautās kravas Ventspils ostā

Kravu iedalījums: lejamkravas, beramkravas, ģenerālkkravas.

Lejamkravas: Ventspils ostā lejamkravas pēc apjoma ir nozīmīgākais kravu veids. 2.1.tabulā apkopots lejamkravu apgrozījums Ventspils ostā laika periodā no 2010. līdz 2012. gadam.

Lejamkravu apgrozījums Ventspils brīvestā 2010.-2012.gadā (tūkstoši tonnu)

2.1. tabula

Lejamkravu veids	Kravu apgrozījums (tūkst.t)		
	2010.	2011.	2012.
Jēlnafta	80,1	38,2	48,9
Naftas produkti	13 366,0	14 458,4	16 094,7
Amonjaks	502,9	320,3	425,9
Šķidrās ķīmiskās vielas	95,6	147,2	147,0
Biodīzelis	17,4	18,4	35,3
Kopā	14 062,0	14 984,5	16 751,8

Beramkravas: 2.2.tabulā apkopots beramkravu apgrozījums naftas un ķīmisko produktu pārkraušanas un uzglabāšanas termināļos Ventspils ostā laika periodā no 2010. līdz 2012.gadam.

Beramkravu apgrozījums Ventspils brīvestā 2010.-2012.gadā (tūkstoši tonnu)

2.2. tabula

Beramkravas veids	Kravu apgrozījums (tūkst.t)		
	2010.	2011.	2012.
Minerālmēsli	2 376,9	2 811,1	1 749,5
Akmeņogles	3 664,7	6 616,4	7 866,2
Dzelzs rūda	1 489,6	822,2	450,5
Jēlcukurs	91,5	146,4	0,0
Labība	682,2	226,6	721,8
Rapsis	0,0	3,0	0,0
Rapšu rauši	16,7	20,9	40,8
Kūdra	43,0	31,6	31,3
Celtniecības materiāli	94,0	60,1	80,4
Šķelda	206,5	136,9	145,8
Koksnes granulas	77,7	71,0	56,9
Kopā	8 742,8	10 946,8	11 143,2

Ģenerālkraavas: kraavas konteineros, kokmateriāli un zāgmateriāli, dažādi metāli, pārtika. 2.3.tabulā apkopots ģenerālkraavu apgrozījums Ventspils ostā laika periodā no 2010. līdz 2012.gadam.

Ģenerālkravu apgrozījums Ventspils brīvostā 2010.-2012.gadā (tūkstoši tonnu)

2.3. tabula

Beramkravas veids	Kravu apgrozījums (tūkst.t)		
	2010.	2011.	2012.
RO-RO	1 297,1	1 887,5	1 898,2
Konteinerkravas	0,0	89,8	3,3
Krāsainais metāls	21,6	18,6	0,0
Caurules	7,1	0,7	3,9
Cukurs	5,0	0,0	0,0
Papīrs	8,5	0,0	0,0
Kokmateriāli	626,0	478,7	464,7
Zivju milti	17,3	16,3	21,8
Citas	27,6	28,8	44,4
Kopā	2 010,2	2 520,4	2 436,3

2.2. Ventspils brīvostā ienākošo kuģu skaits un tips

Ventspils brīvosta pēc kravu apgrozījuma ir otra lielākā no Latvijas ostām. Iepriekšējos gados ienākošo kuģu skaits ir mainīgs. Ienākošo kuģu flote galvenokārt sastāv no lejamkravu pārvadātājiem, kā arī sauskrauvu un ģenerālo kravu pārvadātājiem. Ventspils osta nodrošina regulāru prāmju satiksmi. Pašlaik Ventspils brīvosta apkalpo trīs regulārās prāmju līnijas - Ventspils – Nīneshamna (Zviedrija), Ventspils - Traveminde (Vācija), Lībeka (Vācija) – Ventspils – Sanktpēterburga (Krievija).

Apkalpoto kuģu skaits un tips Ventspils brīvostā 2010.-2012.gadam

2.4. tabula

Kuģu veids	Kuģu skaits (gab)		
	2010.	2011.	2012.
Tankkuģi	487	535	531
Sauskravas kuģi	744	751	694
Kravas pasažieru kuģi	453	552	548
Kopā	1684	1838	1773

2.3. Kuģu radīto atkritumu veidi Ventspils brīvastā

Ventspils brīvastā ienākušo kuģu radīto atkritumu klasifikācija ietver visas MARPOL 73/78 Konvencijas pielikumos norādītās atkritumu grupas. Ventspils brīvastas teritorijā, esošās atkritumu pārstrādes iekārtas var nodrošināt visu kuģa radīto atkritumu pieņemšanu.

Kuģa ekspluatācijas radītie atkritumi: naftu saturoši nosēdumi, sateces ūdeņi, notekūdeņi, sadzīves atkritumi. Ar naftas produktiem piesārņotie cietie atkritumi.

Kuģu kravas nodalījumā radušies piesārņotie ūdeņi;

- Tilpņu mazgāšanas ūdeņi;
- Pirsmazgāšanas ūdens;
- Netīrais balasts.

Ar kravu saistītie atkritumi:

- Visi materiāli, kurus uz kuģa izmanto kravas uzglabāšanai un apstrādei un kuri šīs darbības rezultātā kļūst par atkritumiem, tai skaitā balsti, paliktņi, apšuvuma un iepakojuma materiāli, papīrs, kartons, stiepļu un lenšu stiegrojums.

Kravas pārpalikumi:

- Jebkuri kravas pārpalikumi kuģa kravas tilpnēs pēc izkraušanas un tīrīšanas procedūras pabeigšanas, iekraušanas vai izkraušanas pārpalikumi un noplūdes.

Ventspils brīvastā ienākušo kuģu atkritumu pieņemšanu un nodošanu licenzētām atkritumu apsaimniekošanas organizācijām saskaņā ar kuģa atkritumu deklarāciju organizē kuģu aģenti.

Naftu saturoši nosēdumi un sateces ūdeņi no mašīntelpām rodas uz visiem kuģiem, un šo piesārņoto ūdeņu, nosēdumu apjoms gadā ir atkarīgs no ostā ienākušo kuģu skaita, lieluma, vecuma un tā, cik ilgi kuģis ir bijis ceļā no iepriekšējās ostas.

Notekūdeņi (sadzīves, no tualetēm), saskaņā ar MARPOL 73/78 konvenciju lielākajai daļai kuģu ir iespēja likumīgi izgāzt sadzīves notekūdeņus jūrā 12 jūras jūdzes no krasta. Kuģi, atrodoties Ventspils brīvastas akvatorijā, drīkst izmantot tikai tās tualetes, kurām ierīkotas slēgtās notekūdeņu uzkrāšanas tvertnes vai bioloģiskās attīrīšanas sistēmas. Brīvastas akvatorijā aizliegts novadīt aiz borta piesārņotus ūdeņus. Piesārņoto ūdeņu atsūkņēšanas vārstiem jābūt aizvērtiem un aizzīmogotiem.

Cietie naftas produktus saturošie atkritumi ir naftas produktus saturošie slaukāmie atkritumi, degvielas un smērvielu pārpalikumi, kas rodas kuģa ekspluatācijas rezultātā.

Sadzīves atkritumi var būt gan kuģa, gan kravas radīti (paliktņi, pārsegumi, paletes, iepakojuma materiāli u.c.). Saskaņā ar Eiropas parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr.1069/2009 un Komisijas regulā (ES) Nr.142/2011 noteikto kuģu radītie sadzīves atkritumi no virtuvēm, it sevišķi, ja kuģis

ienāk no trešās valsts, ir uzskatāmi par pirmās kategorijas materiālu (piemīt augstākais infekciju risks). Šādus atkritumus atļauts izvests licencētam atkritumu pārvadātājam uz licencētu atkritumu poligonu. Kravas nosūtītājs vai pieņēmējs nodrošina kravas pārpalikumu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Tilpņu mazgāšanas ūdens un pirmsmazgāšanas ūdens rodas tikai no lejamkravas pārvadājošiem tankkuģiem. Tvertņu pirmsmazgāšanu un mazgāšanu kuģi veic, ja tiek mainīts pārvadātās kravas veids.

Tīrais balasts ir balasts tankā, kas kopš pēdējās naftas pārvadāšanas reizes ir tā iztīrīts, ka tad, ja no kuģa, kas nekustīgi stāv, tīrā, mierīgā ūdenī, izplūstu šī tanka notekūdeņi, tie neatstātu redzamus naftas atlikumus uz ūdens virsmas vai gar pieguļošajām krasta līnijām. MARPOL I pielikuma 17.p.

Izolētais balasts ir balasta ūdens, kas iepildīts tankā, kas ir pilnībā izolēts no naftas kravas un degvielas sistēmas un kas ir paredzēts pastāvīgai balasta pārvadāšanai. Izolēto balastu var novadīt akvatorijā, jo pret to nav izvirzītas prasības attīrīšanai vai citādi tā apstrādei. MARPOL I pielikuma 18.p.

Kravu pārpalikumi ir jebkuru kravu materiālu atliekas (iekraušanas, izkraušanas pārpalikumi, noplūdes), kas paliek uz kuģa, kravas tilpnēs vai tvertnēs pēc kuģa izkraušanas un tīrīšanas. Kravu pārpalikumi ir uzskatāmi par atkritumiem.

2.4. Esošie un prognozējamie kuģu radīto atkritumu apjomi Ventpils brīvastā

Ventpils brīvastā pārvalde organizē kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu apsaimniekošanu, ņemot vērā ostā ienākošo kuģu tipu, izmērus un tilpumu, radīto atkritumu daudzumu un veidu. Ostas pārvalde aprēķina sanitāro maksu, kā arī ir tiesīga to samazināt vai atsevišķus kuģu tipus atbrīvot no tās vispār, par to informējot VVD ZKD JKD. Ventpils brīvastā pārvalde kontrolē sanitārās maksas izmantošanu atbilstoši 08.02.2002. MK noteikumu Nr.455 „Kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanas kārtība un kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādes kārtība” noteiktajiem mērķiem, kā arī nodrošina iespēju ienākošā kuģa kapteinim vai kuģa aģentam uzzināt tās lielumu, aprēķināšanas kārtību un izmantošanu.

Ventpils brīvastā darbojas starptautiski noteiktā „netiešās maksas” sistēma. Tas nozīmē, ka kuģi maksā sanitāro maksu neatkarīgi no tā, vai atkritumi un piesārņotie ūdeņi tiek vai netiek nodoti. Sanitārā maksa ietver visu veidu kuģa ekspluatācijā radušos atkritumus, bet neietver kravas radītos atkritumus, tos nodod kravas nosūtītājam vai pieņēmējam saskaņā ar noteiktiem pakalpojumu tarifiem. Izņēmums ir valsts dienesta kuģi, ostas flotes kuģi, mazie kuģi un liellaivas bez ekipāžas,

šie kuģi par notekūdeņu un bilžu ūdeņu nodošanu maksā saskaņā ar noteikto likmi, savukārt sašos atkritumus nodod pēc atkritumu apsaimniekotāja noteiktā tarifa.

Ar kuģu radīto atkritumu pieņemšanu Ventspils brīvostā nodarbojas vairāki licencēti uzņēmumi, ar kuriem Ventspils brīvostas pārvalde ir noslēgusi kopējās sadarbības līgumus par kuģu radīto atkritumu un atsevišķos gadījumos piesārņoto ūdeņu pieņemšanu un apsaimniekošanu Ventspils brīvostā. Savākto un apsaimniekoto atkritumu daudzums pēdējos divos gados parādīts 2.5.tabulā

Ventspils brīvostā savākie un apsaimniekote kuģu radīto atkritumu apjomi (m³)

2.5. tabula

Atkritumu veids	Savākie un apsaimniekote apjomi (m ³)		
	2010.	2011.	2012.
MARPOL 73/78 Pielikums I Naftas atkritumi (m ³)	8829,65	9523,19	12165,61
Naftu saturoši nosēdumi	1937,27	1963,38	2044,61
Sateces ūdeņi	2011,98	1781,81	2219,39
Kravas tilpņu mazgāšanas ūdeņi/ netīrais balasts	4711,5	5700,7	7788,89
Citi	168,9	77,3	112,72
MARPOL73/78 Pielikums II Šķidrās kaitīgās vielas (m ³)	0,00	0,00	0,00
Kravas pārpalikumi	0,00	0,00	0,00
Pirmsmazgāšanas ūdens	0,00	0,00	0,00
Tilpņu mazgāšanas ūdens	0,00	0,00	0,00
Citi	0,00	0,00	0,00
MARPOL73/78 Pielikums IV Notekūdeņi (m ³)	72,3	82,10	90,00
Sadzīves notekūdeņi no tualetēm u.tml.	72,3	82,10	90,00
MARPOL 73/78 Pielikums V Sadzīves atkritumi (m ³)	1544,61	1980,55	2035,91
Cietie sadzīves atkritumi	1544,61	1980,55	2035,91
Kopā	10446,56	11585,84	14291,52

Apsaimniekoto atkritumu daudzumam nav novērojamas izteiktas tendences, apjomi ir svārstīgi, bet līdzīgās robežās. Atkritumu daudzuma izmaiņas ir atkarīgas no kuģu satiksmes, kā arī ienākošo kuģu kravnesības attīstības Ventspils brīvostā. Apkalpoto kuģu skaita dinamika redzama 2.4.tabulā, bet kravas apgrozījuma dinamika par attiecīgo laika periodu Ventspils brīvostā apkopota 2.6. tabulā.

Ventspils brīvostas kravu apgrozījums (tūkstoši tonnu)

2.6. tabula

Kravas veids	Kravu apgrozījums (tūkstoši tonnu)		
	2010.	2011.	2012.
Lejamkravas	14 062,0	14 984,5	16 751,8
Beramkravas	8 742,8	10 946,8	11 143,2
Ģenerālās kravas	2 010,2	2 520,4	2 436,3
Kopā	24 815,0	28 451,7	28 451,7

Prognozēts, ka Ventspils brīvostā ik gadu ienāks par 5% vairāk kuģu. Prognozējot ar naftas produktiem piesārņoto kravas tilpņu mazgāšanas ūdeņu apjomus, jāņem vērā, ka tankkuģu tvertņu mazgāšana var notikt gan kuģim atrodoties pie piestātnes, gan kuģa reisa laikā.

Ar ķīmiskām vielām (ne naftu) piesārņoti tanku mazgājami ūdeņi (noteikti MARPOL 73/78 pielikumā II) Ventspils brīvostā nerodas, kā dēļ nav radītas specifiskas attīrīšanas iekārtas. Šos piesārņotos ūdeņus apsaimnieko kravas nosūtītājs vai pasūtītājs. SIA „Eko Osta” var pieņemt tilpņu mazgāšanas ūdeņus, iepriekš izvērtējot to sastāvu (veicot laboratoriskās analīzes) un iespējas konkrētos mazgāšanas ūdeņus attīrīt.

Balasta ūdeņu apjoms un veids ir atkarīgs no kuģa skaita un no izolētā balasta tvertņu skaita. Baltijas jūrā kuģu tikai dubultkorpusu izolētā balasta tvertņu kuģi. Apjomi ir svārstīgi, bet nav paredzamas būtiskas novirzes.

Ar naftas produktiem piesārņotie ūdeņi no mašīntelpām. Prognozējot naftas saturošo nosēdumu un sateču ūdeņu gada apjomus, kas rodas no kuģu mašīntelpām, jāņem vērā, ka to daudzums ir cieši saistīts ar kuģa vecumu. Plānojot, ka Ventspils brīvostu apmeklēs ar vien jaunākas konstrukcijas kuģi, nav paredzams būtisks šī veida piesārņoto ūdeņu apjoma pieaugums.

Notekūdeņi. Ņemot vērā to, ka lielākajai daļai kuģu ir likumīgas iespējas (MARPOL 73/78) 12 jūras jūdzes no krasta izgāzt saimniecisko notekūdeņus jūrā, šos notekūdeņus galvenokārt nodos tie kuģi, kas uzturēsies ostā ilgāku laiku. Nav paredzams būtisks šī veida piesārņoto ūdeņu apjoma pieaugums. Savukārt ar 2014.gadu paredzams, ka pasažieru kuģiem vajadzēs nodot visus sadzīves notekūdeņus.

Sadzīves atkritumi. Pēdējos gados apjomi ir svārstīgi, bet nav paredzams vērā ņemams sadzīves atkritumu apjoma pieaugums.

3. Kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu pieņemšanas un apsaimniekošanas kārtība

Efektīvu atkritumu pieņemšanu un apsaimniekošanu nodrošina visu šajā plānā iesaistīto uzņēmumu un kuģu komandas koordinēta darbība.

3.1. Informācija par licencēto atkritumu pieņēmēju un apsaimniekotāju pieņemšanas un apsaimniekošanas iekārtām

AS „Ventbunkers”, Dzintaru iela 90, Ventspils, LV-3602, +371 63602501.

Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr.29.-33.

AS „Ventbunkers” pieņem ar naftas produktiem piesārņoto tankkuģu balasta ūdeņus, sateces ūdeņus, kravas tanku mazgājamus ūdeņus, kā arī nosēdumus no mašīntelpām. Attīrīšanas iekārtas ir AS „Ventbunkers” īpašums, attīrīšanas iekārtu maksimālā jauda ir 20 000 m³ diennaktī. Maksimālais pieņemšanas ātrums no trim naftas muliņiem vienlaicīgi ir 3000 m³/h. Iekārtas spēj nodrošināt ūdeņu pieņemšanu ar dažādu piesārņojuma pakāpi. Attīrīšanas iekārtas atrodas A/S „Ventbunkers” teritorijā, Dzintaru ielā 90, Ventspilī.

Attīrītie ūdeņi (ar naftas produktu saturu ne lielāku par 3 mg/l) pa cauruļvadu tiek izvadīti Baltijas jūrā. Ar naftas produktiem piesārņoto ūdeņu attīrīšanas process ir automatizēts un tā vadība notiek no centrālās vadības pults.

AS „Ventbunkers” pieņem ar naftas produktiem piesārņotus cietos atkritumus, uzglabā speciāli tam paredzētā angārā, kurš atrodas blakus 29. piestātnei un, sadarbībā ar SIA „Dzintarjūra”, veic to tālāku utilizāciju.

AS „Ventbunkers” pieņem sašķirotus cietos sadzīves atkritumus (plastmasa un citi) tieši no kuģiem pie piestātnēm, ievieto speciālos konteineros, organizē to nogādi uz Ventspils pilsētas atkritumu poligonu ar specializētu autotransportu.

SIA „Ventamonjaks serviss”, Dzintaru iela 66, Ventspils, LV-3602, +371 63663195.

Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr.34., 35a., 36.

Minētais uzņēmums pieņem kuģu radītos pārtikas, sadzīves un kuģu ekspluatācijā radītos atkritumus, ievieto konteineros un ar specializētu autotransportu nogādā tos uz Ventspils pilsētas atkritumu poligonu.

Pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”, Pils iela 12, Ventspils, LV-3601, +371 63622747. Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr.1.-28., 37.

Pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts” pieņem sašķirotus kuģu radītos pārtikas, sadzīves un kuģu ekspluatācijā radītos atkritumus tieši no kuģiem pie augstāk minētām piestātnēm un ar specializētu autotransportu nogādā tos uz Ventspils pilsētas atkritumu poligonu. Ievērojot

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr.1069/2009 un Komisijas regulā (ES) Nr.142/2011 izvirzītās prasības, kas nosaka, ka pārtikas atkritumi, kas tiek pieņemti no kuģiem, kuru iepriekšējā apmeklējuma osta nav Eiropas kopienas osta, jānodala no citiem cietajiem atkritumiem un jāutilizē kā bīstamie atkritumi.

Pašvaldības SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”, pēc iepriekšēja pasūtījuma, pieņem no kuģiem to ekspluatācijas laikā radušos bīstamos atkritumus (luminiscējošās lampas, baterijas, eļļainas slaukāmās lupatas, akumulatorus, u.c.). Uzņēmums ir saņēmis atļauju šo atkritumu apsaimniekošanai.

Pašvaldības SIA „Ūdeka”, Talsu iela 65, Ventspilī, LV-3602, +37163661495

Uzņēmums pieņem sadzīves notekūdeņus no PŪS „Užava” vai „Venta” pie 19. piestātnes un tālāk tos nogādā uz kolektoru, izmantojot savā rīcībā esošo tehniku. Pie 40A piestātnes veikta kuģu sadzīves notekūdeņu pieņemšanas punkta ierīkošana, kur PŪS „Užava” un „Venta” ar 2013.gada decembri varēs veikt tiešu notekūdeņu novadīšanu no kuģa uz pašvaldības kanalizācijas sistēmām.

„Ventspils brīvostas pārvalde”, Jāņa iela 19, Ventspils, LV-3601, +371 63622586.

Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr. 1.-26.c un Nr.34.-37., nepieciešamības gadījumā arī pie pārējām ostas piestātnēm.

Ar naftu un naftas produktiem piesārņotos ūdeņus pie visām piestātnēm, ja tas nepieciešams, spēj pieņemt VBP piederošie PŪS “Užava” un “Venta”, kuru sūkņu sistēmas ar naftas produktiem piesārņotā ūdens (sateces, kravu tanku mazgājamo ūdeņu, nogulšņu) pieņemšanas jauda - 90m³/h. Tehniski PŪS nodrošināti ar 8 uzglabāšanas tankiem ar kopējo tvertnu tilpumu 382m³, kā arī atsevišķu tvertni naftas produktu atkritumu smagām frakcijām – 26m³. Šie piesārņotie ūdeņi tiek uzglabāti PŪS tvertnēs līdz nodošanai uz AS “Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām pie piestātnes Nr.29.

NAS uzdevums ir rūpēties par ostas akvatorijas tīrību, piesārņojuma ar naftas produktu atkritumiem savākšanu un uzglabāšanu līdz nodošanai. Uz katra no trim kuģiem piesārņoto ūdeņu glabāšanai ir 2 tvertnes ar kopējo tilpumu 20m³. Ja tvertnes piepildītas, savāktais naftas produktu atkritumu daudzums tiek pārsūknēts uz PŪS “Užava” vai “Venta” tvertnēm.

Tehniski „Užava” nodrošināta ar 80 m³ tvertni, bet „Venta” ar 60 m³ tvertni saimniecisko notekūdeņu uzglabāšanai. Vidējā pieņemšanas jauda 40 m³/h. Pēc notekūdeņu pieņemšanas PŪS dodas uz VBP piestātni Nr.18, kur notiek šo ūdeņu pārsūknēšana uz Pašvaldības SIA “Ūdeka” autocisternu un nogādā tos uz Ventspils pilsētas attīrīšanas iekārtu kolektoru.

Cietie sadzīves atkritumi, peldošie sadzīves atkritumi, kā arī meldri u.c., kuri tiek savākti apsekojot ostas akvatoriju, tiek uzglabāti NAS konteineros Valdemāra ielā 2 un ar pašvaldības SIA “Ventspils

labiekārtošanas kombināts” specializētu autotransportu nogādāti uz Ventspils pilsētas atkritumu izgāztuvi.

SIA „Dzintarjūra”, Sarkanmuižas dambis 26, Ventspils, LV-3601, +371 63624792

Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr. 1.-26.c un Nr.34.-37., nepieciešamības gadījumā arī pie pārējām ostas piestātnēm.

SIA ”Dzintarjūra” pieņem ar naftas produktiem piesārņotos cietos atkritumus tieši no kuģiem, izved tos no Ventspils brīvdostas teritorijas un nodrošina to tālāku utilizāciju ar specializētu transportu.

SIA „EKO Baltija R”, O.Kalpaka iela 101a, Liepāja, LV-3417, +371 29199661

Apkalpo kuģus pie piestātnēm Nr. 1.-26.c un Nr.34.-37., nepieciešamības gadījumā arī pie pārējām ostas piestātnēm.

SIA ”EKO Baltija R” pieņem ar naftas produktiem piesārņotos cietos atkritumus tieši no kuģiem, un ar specializētu autotransportu izved tos no Ventspils brīvdostas teritorijas un nodrošina to tālāku utilizāciju.

SIA „Eko Osta”, Tvaika iela 39, Rīga, LV-1005, +37167393860

SIA „Eko Osta” pieņem naftas produktu un ūdens maisījumu no Ventspils brīvdostas kuģiem „Užava” un „Venta” pie piestātnes Nr. 19 ar piesārņojumu, kas pārsniedz AS „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtu jaudu.

3.2. Sadarbība starp ostā ienākošajiem kuģiem, atkritumu pieņēmēju, piestātņu un terminālu lietotājiem un citām ieinteresētajām pusēm

Kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna īstenošanā iesaistīti:

- Ventspils brīvdostas pārvalde nodrošina atkritumu apsaimniekošanas sistēmas funkcionēšanu ostā, atbildīga par plāna izpildi;
- Kuģu pārstāvji aizpilda paziņojumu par atkritumu nodošanu un nosūta to savam aģentam. Nodod kuģu un kravas radītos atkritumus;
- Kuģa aģents pārstāvētajam kuģim elektroniski nacionālajā SSN sistēmā iesniedz paziņojumu par atkritumu nodošanu un informē atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu, organizē pārstāvētā kuģa radīto atkritumu nodošanu, nodrošinot komunikāciju starp atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu un kuģi, kā arī ar citām ieinteresētajām pusēm;
- Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi nodrošina atkritumu un piesārņoto ūdeņu savākšanu no kuģiem un attīrīšanu, aizpilda kuģu radīto atkritumu pieņemšanas veidlapas par kuģa radīto atkritumu pieņemšanu, kā arī kuģu radīto atkritumu pieņemšanas veidlapu un ceturkšņa pārskatu par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu nosūtīšanu VVD ZKD JKD un VBP;

- VVD ZKD JKD kontrolē ostas kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plāna ievērošanu, tā atbilstību Latvijas un starptautiskajiem normatīvajiem aktiem. Pārbauda ceturkšņa atskaites par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu;
- VVD Ventspils reģionālā vides pārvalde - kontrolē normatīvo aktu prasību ievērošanu attiecībā uz kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu pieņemšanu un attīrīšanu;
- Pārtikas un veterinārā dienesta robežinspekcija uzrauga, kā tiek apsaimniekoti blakusprodukti (pirmās kategorijas materiāls) no ienākošajiem kuģiem.

Ventspils brīvostas pārvalde organizē kuģu radīto atkritumu un piesārņoto ūdeņu apsaimniekošanu, ņemot vērā ostā ienākošo kuģu tipu, izmēru un tilpumu, radīto atkritumu daudzumu un veidu. Kuģu radītos atkritumus, piesārņotos ūdeņus un kravas pārpalikumus pieņem un turpmāk apsaimnieko ostas pārvalde vai komercsabiedrības (kravas nosūtītājs vai saņēmējs). Kuģu aģents ir starpnieks, kas pārstāv kuģa intereses un seko līdzi, lai kuģis izpilda katrā ostā pastāvošās prasības. Tieši kuģa aģents uztur kontaktus ar atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem, precizējot atkritumu nodošanas apstākļus.

Ventspils brīvostas pārvalde pēc saskaņošanas ar VVD ZKD JKD atsevišķiem kuģu tipiem var atļaut nodot mazāku atkritumu daudzumu vai atbrīvot no prasības par atkritumu nodošanu. Ventspils brīvostas pārvalde aprēķina sanitāro maksu, kā arī ir tiesīga to samazināt vai atsevišķu kuģu tipus atbrīvot no tās vispār, par to informējot VVD ZKD JKD. Ventspils brīvostas pārvalde nodrošina iespēju kuģa atbildīgajām personām uzzināt sanitārās maksas lielumu, aprēķināšanas kārtību un izmantošanu. Brīvostas pārvalde nepieciešamības gadījumā ir atbildīga par plāna pārskatīšanu un atjaunošanu, kā arī jauna plāna izstrādāšanu reizi 3 gados un aktualizētās informācijas izplatīšanu visām iesaistītajām pusēm. Ventspils brīvostas pārvaldei ir tiesības kontrolēt atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu darbības atbilstību noslēgtajiem sadarbības līgumiem.

VVD ZKD JKD apkopo informāciju par kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu Latvijas ostās un reizi gadā informē Eiropas Komisiju.

3.3. Atkritumu nodošanas kārtība

Pirms kuģa ienākšanas ostā šī kuģa aģents, bet, ja tāda nav, kuģošanas kompānija vai kuģa kapteinis elektroniski nacionālajā SSN sistēmā iesniedz paziņojumu par atkritumu nodošanu (1.pielikums):

- vismaz 24h pirms kuģa ienākšanas ostā, ja zināms ienākšanas laiks;
- tiklīdz kļuvis zinām ienākšanas laiks;
- kuģim izejot no iepriekšējās ostas, ja reisa ilgums ir mazāks par 24h.

Kuģa aģents informē atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumus par nepieciešamību pieņemt kuģa radītos atkritumus, nosūtot informāciju elektroniski, pa faksu vai noziņojot telefoniski. Pieteikumā norāda kuģa nosaukumu, piestātņi, pie kuras atradīsies kuģis, izpildes datumu un vienojas par pakalpojuma sniegšanas laiku, atkritumu daudzumu un veidu, aģenta kompānijas nosaukumu un kontaktālrūni.

Lai nodrošinātu kuģu šķidro atkritumu pieņemšanu, pieņemšanas iekārtu un kuģu aprīkojumam jāatbilst Helcom Rekomendāciju 10/7 un MARPOL 73/78 konvencijas I pielikuma un IV pielikuma prasībām.

Sadzīves atkritumus sašķirotā veidā nodod atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumiem iesaiņojot maisos. Ja uz piestātnes ir pieejami konteineri šķirotajiem atkritumiem, atkritumus izvieto šajos konteineros. Par konteineros izvietoto atkritumu veidu un daudzumu termināla operators informē atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu.

Ventspils brīvpilā kuģiem ir aizliegts novadīt jebkādas atkritumus akvatorijā, kā arī sadedzināt tos uz kuģiem.

Pieņemot kuģu radītos atkritumus atkritumu apsaimniekošanas uzņēmuma operators aizpilda kuģu radīto atkritumu pieņemšanas veidlapu (2.pielikums). Datu pareizību ar parakstu apliecina atkritumu pieņēmējs un kuģa kapteinis.

Atkritumu nodošana pie ostas termināliem skatīties 2.7.tabulā.

Atkritumu nodošana pie termināliem Ventspils ostā

2.7.tabula

Nr.p.k.	Uzņēmums	Piestātnes Nr.	Atkritumu veids
1.	AS „Ventbunkers”	29.-33.	Balasta ūdeņi, sateces ūdeņi, tanku mazgājamie ūdeņi. Cietie sadzīves atkritumi.
2.	SIA „Ventamonjaks serviss”	34., 35A., 36	Kuģu radītie pārtikas, sadzīves un kuģu ekspluatācijā radušies atkritumi.
3.	P SIA „Labiekārtošanas kombināts”	1.-28., 37	Kuģu radītie pārtikas, sadzīves un kuģu ekspluatācijā radušies atkritumi.
4.	Ventspils brīvpilā pārvalde	1.-26c., 24.-37.	Balasta ūdeņi, sateces ūdeņi, tanku mazgājamie ūdeņi, notekūdeņi, naftu saturoši nosēdumi.
5.	P SIA „Ūdeka”	19.	Notekūdeņi.
6.	SIA „Dzintarjūra”	1.-26c., 24.-37.	Ar naftas produktiem piesārņoti cietie atkritumi.
7.	SIA „EKO Baltija R”	1.-26c., 24.-37.	Ar naftas produktiem piesārņoti cietie atkritumi.
8.	SIA „EkoOsta”	19.	Piesārņotie ūdeņi, ar piesārņojumu, kas pārsniedz AS „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtu jaudu.

3.4. Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtas un aprīkojums

Naftu saturošos kuģu radītos notekūdeņus un tilpņu mazgāšanas ūdeņus Ventspils brīvostas pārvalde savāc ar piesārņoto ūdeņu savācēju kuģiem un nogādā uz AS „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtām. Piesārņotos ūdeņus kuģis padod ar savu sūkni, izmantojot speciāli šim mērķim paredzētus lokanos cauruļvadus. Cauruļvadi un cauruļvadu savienojumi, pa kuriem pārsūknē piesārņotos ūdeņus, atbilst MARPOL 73/78 I pielikuma un IV pielikuma prasībām.

Piesārņoto ūdeņu savākšanu Ventspils brīvostas pārvalde veic ar piesārņoto ūdeņu savācēju kuģiem „Užava” un „Venta” (ietilpība – 766 m³).

AS „Ventbunkers” pieņem ar naftas produktiem piesārņotus tankkuģu balastu, sateces ūdeņus, kravas tanku mazgājamās ūdeņus. Maksimālais pieņemšanas ātrums no trim moliņiem vienlaicīgi ir 6000 m³/h.

Avārijas gadījumos pie naftas produktu noplūdes ūdeņos, piesārņojumu savāc ar Ventspils brīvostas pārvaldes Naftas atkritumu savācēju kuģiem „Rinda”, „Rīva” un „Svēte” (ietilpība – 16 m³ katrs). Informāciju par naftas piesārņojuma vietu dežurējošo NAS komandu kapteiņi saņem no Ostas kontroles dienesta.

Ar naftas produktiem piesārņotos cietos atkritumus pieņem SIA „Dzintarjūra” un SIA „EKO Baltija R” ar automašīnām (ietilpība 5-7 m³).

Pašvaldības SIA „Ūdeka” pieņem sadzīves notekūdeņus no PŪS „Užava” vai „Venta” un tālāk tos nogādā uz kolektoru, izmantojot vakummašīnu ar ietilpību 4 m³.

VBP pie 40A piestātnes veica kuģu sadzīves notekūdeņu pieņemšanas punkta ierīkošana, kur PŪS „Užava” un „Venta” ar 2013.gada decembri veiks tiešu notekūdeņu novadīšanu no kuģa uz pašvaldības kanalizācijas sistēmām.

SIA „Eko Osta” veic naftas produktu saturošo ūdeņu pieņemšanu no PŪS „Užava” vai „Venta”, kas pārsniedz AS „Ventbunkers” attīrīšanas iekārtu jaudu un tālāk tos nogādā uz attīrīšanas iekārtām, izmantojot autocisternu ar ietilpību 30 m³.

Kuģu radītos pārtikas, sadzīves un kuģu ekspluatācijā radītos atkritumus savāc ar Pašvaldības SIA „Labiekārtošanas kombināts” autotransportu, kas saņemot pieteikumu par sadzīves atkritumu savākšanas nepieciešamību no kuģa aģenta, dodas uz konkrēto piestātņi. Atkritumi no kuģiem tiek pieņemti sašķirotā veidā. Uz piestātnēm ir pieejami konteineri, atkritumus izvieta šajos konteineros.

Kravas nosūtītājs vai pieņēmējs nodrošina kravas pārpalikumu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, piesaistot licencētus uzņēmumus.

3.5. Atkritumu attīrīšanas iekārtu raksturojums

Tankkuģu balasta, kravas tanku mazgāšanas un mašīntelpu sateču ūdeņu pieņemšana tiek veikta AS „Ventbunkers” apsaimniekotajā teritorijā, Dzintaru ielā 90. Piesārņotie ūdeņi no tankkuģiem pa muliņu cauruļvadiem tiek padoti uz attīrīšanas iekārtām un pieņemti vienā no trim buferu rezervuāriem, kas atrodas teritorijas austrumu daļā pie 4.naftas produktu rezervuāru parka. Maksimālais pieņemšanas ātrums no trim muliņiem vienlaicīgi ir 6000 m³/stundā. Pašlaik uzņēmums spēj pieņemt līdz 20.000 m³ ar naftu un tās produktiem piesārņotu ūdeņu diennaktī. Pēc attīrīšanas ūdens tiek novadīts Baltijas jūrā (aptuveni 450 metru attālumā no krasta un 20 metru attālumā no muliņa).

AS “Ventbunkers” darbojas attīrīšanas iekārtas tankkuģu balasta, mašīntelpu sateču un kravas tanku mazgāšanas ūdeņu, kā arī ar naftas produktiem piesārņotu rūpniecisko ūdeņu attīrīšanai. Projektētā attīrīšanas iekārtu jauda ir 6 miljoni kubikmetru gadā. Attīrīšanas iekārtu tips: mehāniskā, fizikāli ķīmiskā sorbcija.

Attīrīšanas iekārtu tehnoloģiskā procesa etapi:

- piesārņoto ūdeņu pieņemšana pa cauruļvadiem;
- piesārņoto ūdeņu mehāniskā nostādināšana;
- ūdens frakcijas attīrīšana (flotācija);
- ūdens filtrēšana (absorbcija);
- nofiltrētā ūdens izvadīšana jūrā;
- atdalītās naftas produkta novadīšana no nostādināšanas rezervuāriem un flotatoriem;
- naftas produkta pārsūkņēšana uz dehidratoriem un sadalīšanas rezervuāriem;
- nogulšņu savākšana;
- filtru mazgāšana.

Novadīšanas režīms

Neattīrītie piesārņotie ūdeņi tiek uzkrāti trīs rezervuāros (3 x 10000 m³). Vienā attīrīšanas iekārtu darba ciklā tiek attīrīts vienā rezervuārā uzkrātais piesārņoto ūdeņu daudzums, apmēram 7000 - 7500 m³ (rezervuāri netiek piepildīti pilnībā korozijas dēļ). Tehnoloģiskās plūsmas ātrums, izmantojot trīs flotatorus no četriem, ir līdz 300 m³/h. Jāatzīmē, ka katra flotatora projektētā jauda ir 600 m³/h. Attīrīto ūdeņu novadīšanas režīms ir nevienmērīgs. Attīrīto ūdeņu novadīšana vidē tiek veikta apmēram 2 diennaktis nedēļā. Attīrīto ūdeņu kvalitāte tiek regulāri kontrolēta pēc vispārpieņemtiem rādītājiem.

3.5.1. Atkritumu attīrīšanas iekārtu noslogojuma patiesā apmēra noteikšanas metode

Pieņemot piesārņotos ūdeņus operators aizpilda kuģu radīto atkritumu pieņemšanas veidlapu (2.pielikums), kuru paraksta atkritumu pieņēmējs un kuģa kapteinis. Tādējādi ir zināmi piesārņoto ūdeņu no kuģiem pieņemšanas apjomi. AS „Ventbunkers” uzskaita visus pieņemtus piesārņotos ūdeņus, tādēļ ir zināmi kopējie piesārņoto ūdeņu pieņemšanas apjomi.

Attīrīšanas iekārtu esošā jauda ir 300 000 m³ gadā. Pēdējo gadu laikā attīrīšanas iekārtās no kuģiem tiek savākti un attīrīti vidēji ap 25 000 m³ ar naftas produktiem piesārņotu ūdeņu, bet kopējais attīrīto notekūdeņu vidējais apjoms gada laikā sasniedz 190 000 m³. Projektā paredzētie notekūdeņu apjomi netiek sasniegti. Ņemot vērā ienākošo notekūdeņu apjomu, iekārtu noslodze vērtējama kā 50%. Maksimāli iespējamā iekārtas jauda ir augstāka.

3.6. Atkritumu priekšapstrāde un tam nepieciešamais aprīkojums

Atkritumi Ventspils brīvostas teritorijā netiek uzglabāti, pēc to savākšanas uzreiz tiek nogādāti uz attiecīgajām attīrīšanas iekārtām vai noglabāšanas vietām.

Naftas produktu saturošie atkritumi no kuģiem tiek savākti un tālāk novirzīti uz AS “Ventbunkers” rūpniecisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.

Piesārņoto ūdeņu attīrīšanas procesā, procesa gaitā tiek atdalīti un apstrādāti naftas produkti, kuri tiek savākti un pēc tam pārdoti. Pēc pieņemšanas – nostādināšanas rezervuāriem, flotatoriem – nostādinātājiem un dehidratācijas rezervuāriem, sadalīšanas rezervuārā nonāk nafta, kas tiek pakāpeniski uzkrāta līdz rezervuāra augšējam darba līmenim un šai laikā temperatūra tiek turēta 75-80°C robežās. Naftas produkti ir gatavi realizācijai ja:

- ūdens saturs ir ne vairāk kā 1,0 %;
- mehāniskie piemaisījumi ne vairāk kā 0,5 %;
- sāļu saturs ne vairāk kā 300 mg/l.

Naftas produktu kvalitatīvos rādītājus kopīgi nosaka AS "Ventbunkers" laboratorija. Pārdošanai sagatavotā un līdz 50°C atdzesētā nafta tiek iesūkņēta AS "Ventbunkers" rezervuāros un tās apjomu notekūdeņu attīrīšanas daļas vadītājs aprēķinu ceļā pēc naftas temperatūras, blīvuma, līmeņu starpības rezervuārā un rezervuāra kalibrācijas tabulām. Savākto naftas produktu daudzums pēdējos gados ir samazinājies.

Tāpat attīrīšanas procesā veidojas attīrīšanas nosēdumi, piesārņoto ūdeņu apstrādes tehnoloģisko procesu blakusprodukti un nogulsnes (naftas produktu sārņi). Šie naftas produktu sārņi tiek uzkrāti izbetonētā tvertnē (slēgtā nogulšņu uzkrājējbaseinā). AS “Ventbunkers” naftas produktu sārņus

nodod licenzētam atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam, kas veic šo atkritumu transportēšanu un utilizāciju.

Ventspils brīvostas pārvalde savāko naftas produktu un ūdens maisījumu pārdod licenzētam atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam.

Sadzīves atkritumi tiek sašķiroti uz kuģa to rašanās brīdī. Pašvaldības SIA „Labiekārtošanas kombināts” no kuģiem savāktos sadzīves atkritumus nodod atkritumu poligonā „Pentuļi”.

3.7. Atkritumu apstrāde un apglabāšana

No kuģiem savāktos atkritumus Pašvaldības SIA „Labiekārtošanas kombināts” nogādā atkritumu poligonā „Pentuļi”.

Savāktos notekūdeņus nogādā SIA „Ūdeka” bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās. Pēc attīrīšanas ūdeni izvada Baltijas jūrā. Notekūdeņu attīrīšanas kompleksa izvads atrodas aptuveni vienas jūras jūdzes attālumā no Ventas ietekas jūrā un 8-9 m dziļumā.

Netīrie balasta ūdeņi, tilpņu mazgāšanas ūdeņi un sateces ūdeņi no kuģu mašīntelpām tiek nogādāti uz AS „Ventbunkers” ar naftas produktiem piesārņoto ūdeņu attīrīšanas iekārtām. No netīrumiem atdalītos naftas produktus pārdod.

4. Informācijas aprites kārtība

4.1. Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas uzskaites kārtība, kā arī pārskatu sagatavošanas un informācijas aprites kārtība

Pirms kuģa ienākšanas ostā šī kuģa aģents, bet, ja tāda nav, kuģošanas kompānija vai kuģa kapteinis elektroniski nacionālajā SSN sistēmā iesniedz paziņojumu par atkritumu nodošanu (1.pielikums)..

Kuģa aģents sagatavo pieteikumu atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu dispečeriem un PŪS kapteinim par atkritumu pieņemšanas vietu, laiku un daudzumu.

Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi saņemot pieteikumu par atkritumu savākšanas nepieciešamību no kuģa aģenta, nepieciešamajā laikā norīko attiecīgo atkritumu pieņemšanas tehniku uz konkrēto piestātņi. Pieņemot kuģu radītos atkritumus un piesārņotos ūdeņus, uzņēmuma operators aizpilda „Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas veidlapu” (2.pielikums) četros eksemplāros, kuģu radīto atkritumu pieņemšanas veidlapu paraksta atkritumu pieņēmējs un kuģa kapteinis. PŪS pieņemtie kuģu radītie atkritumu tiek nodoti AS „Ventbunkers” vai Pašvaldības SIA „Ūdeka” atkarībā no pieņemto atkritumu veida.

Kuģa kapteinis nodrošina, lai kuģa atkritumu reģistrācijas žurnālā, naftas operāciju žurnālā vai kravas operāciju žurnālā tiek veikti ieraksti par kuģu radīto atkritumu un kravas pārpalikumu nodošanu ostā saskaņā ar MARPOL73/78 prasībām.

Atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas veidlapu pirms kuģa iziešanas no ostas pa faksu vai elektroniski nosūta VVD ZKD JKD.

Ventspils brīvostas pārvalde atskaitās par visiem Ventspils ostā no kuģiem savāktajiem atkritumu veidiem un apjomiem VVD ZKD JKD katru ceturksni aizpildot pārskatu (3.pielikums). VVD ZKD JKD apkopo informāciju par kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu Latvijas ostās.

4.2. Kārtība, kādā ziņo par atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību

Šajā plānā ir noteikts, kādus atkritumus pieņem Ventspils ostas atkritumu pieņemšanas iekārtas. Ja kuģa kapteinis konstatē Ventspils ostas pieņemšanas iekārtu neatbilstību, viņš aizpilda ziņojuma veidlapu par kuģu radīto atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību (5.pielikums) un iesniedz sava kuģa karoga valsts kompetentajai institūcijai vai LV VVD ZKD JKD un Ventspils brīvostas pārvaldei.

Augstāk minētās darbības noteiktas saskaņā ar Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (IMO) Jūras vides aizsardzības komitejas Cirkulāru „Guide to good practice for port reception facility providers and users”.

Ja VVD ZKD JKD no citas karoga valsts kuģa kompetentās institūcijas vai kuģa kapteiņa saņem ziņojumu par ostas atkritumu pieņemšanas iekārtu neatbilstību Ventspils ostā, tā veic izmeklēšanu par pieņemšanas iekārtu neatbilstību un par izmeklēšanas rezultātiem informē kuģa karoga valsts kompetento institūciju.

5. Izmaksu aprēķins un samaksas kārtība

5.1. Samaksa par kuģu radīto atkritumu pieņemšanu

Kuģu radīto atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas izmaksas sedz ostā ienākošie kuģi, maksājot sanitāro maksu. Kuģu aģentējošā kompānija pilnībā atbild par maksas iekasēšanu no kuģu īpašniekiem un ostas nodevu nomaksu Ventspils brīvostas pārvaldei.

Sanitāro maksu nosaka kuģim atsevišķi par katru ostas apmeklējumu, Sanitārā maksa ietver visu veidu kuģu ekspluatācijā no mašīntelpām radušos atkritumu pieņemšanu. Sanitārā maksa tiek aprēķināta par vienu kuģa apmeklējuma reizi par pamatu aprēķiniem ņemot kuģa BT (kuģa kopējās ietilpības rādītājs). Maksa Ventspils brīvostā ir noteikta „Ventspils brīvostas maksa” apstiprinātas ar 22.02.2008 gada Ventspils brīvostas valdes lēmumu 3/11 ar pēdējiem grozījumiem Ventspils

brīvostas valdes 2012.gada 23.novembra lēmumu Nr.15/4. Sanitārā maksa tiek iekasēta no visiem kuģiem atkarībā no to guļlaiku ostā:

- Līdz 3 diennaktīm 0,06 (EUR par BT);
- 4-10 diennaktīm 0,07 (EUR par BT);
- 11-30 diennaktīm 0,08 (EUR par BT);
- Virs 30 diennaktīm 0,11 (EUR par BT).

Mazie kuģi maksā vienu kopējo ostas maksu par katru ienākšanu un/vai iziešanu no ostas pēc likmes 1 BT = 0,04 EUR.

Maksa par naftas un naftas produktu piesārņotā balasta, kravas tanku mazgājamo ūdeņu un cieto ar naftas vai naftas produktiem piesārņoto atkritumu nodošana sanitārajā maksā neietilpst, tos pieņem par atsevišķu samaksu. Maksu par piesārņoto ūdeņu nodošanu aprēķina pēc šādām likmēm:

- Ja kuģis ir atbrīvots no sanitārās maksas, tad notekūdeņus un bilžu ūdeņus tas nodod pēc likmes $1\text{m}^3 - 15,00$ EUR;
- Piesārņotie balasta ūdeņi tiek nodoti AS „Ventbunkers” iznomātajās piestātnēs uz attīrīšanas iekārtām pēc likmes $1\text{m}^3 - 15,00$ EUR;
- Kravas tanku mazgājамie ūdeņi tiek nodoti AS „Ventbunkers” iznomātajās piestātnēs uz attīrīšanas iekārtām pēc likmes $1\text{m}^3 - 15,00$ EUR.

Ja kuģis ir aprīkots ar inseneratora iekārtu (ar to apliecinātiem dokumentiem), tad sanitārā maksa tiek samazināta par 50%.

Ventspils brīvostas pārvalde informē VVD ZKD JKD, aizpildot un reizi ceturksnī iesniedzot VVD ZKD JKD ziņojuma veidlapu (4.pielikums) par kuģiem, kuriem ir samazinātas sanitārās maksas apmērs vai kuri ir atbrīvoti no sanitārās maksas.

5.2. Atkritumu apsaimniekošanas izmaksas krastā

No iekasētās sanitārās maksas tiek segtas visas ar kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanu saistītās izmaksas.

Atkritumu apsaimniekošanas izmaksas krastā veido sekojošas galvenās pozīcijas:

- Atkritumu pieņemšana un apsaimniekošana;
- Atkritumu pieņemšanas iekārtu ekspluatācija;
- Atkritumu pieņemšanas iekārtu remontam un apkopei;
- Ieguldījumiem stacionārajās un pārvietojamās atkritumu pieņemšanas iekārtās.

Atkritumu pieņemšanas un apsaimniekošanas izmaksas ietver atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu diennakts gatavību pieņemt no kuģiem atkritumus un piesārņotos ūdeņus, to attīrīšanu

attīrīšanas iekārtās un atsevišķu atkritumu veidu nodošanu attīrīšanai vai apglabāšanai apakšuzņēmējiem.

Atkritumu pieņemšanas un attīrīšanas iekārtu ekspluatācija izmaksas ietver ar transportlīdzekļu un attīrīšanas iekārtu uzturēšanu un apkopi saistītās izmaksas, kā arī apkalpojošā personāla izmaksas.

Maksu par kuģim sniegtajiem pakalpojumiem, tai skaitā, sanitāro maksu iekasē kuģa aģents, atspoguļojot tās lielumu kuģa rēķinā un pārskaitot sanitāro maksu 100% apmērā Ventspils brīvostas pārvaldei.

6. Atbildīgās personas par atkritumu plāna ieviešanu uz izpildi

6.1. Plāna ieviešana un papildināšana

Ventspils brīvostas pārvalde izstrādā kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas plānu triju gadu periodam. Plānu saskaņo ar VVD ZKD JKD un to apstiprina Ventspils brīvostas valde.

Kuģu radīto atkritumu apsaimniekošana ostā notiek saskaņā ar šo plānu. Par jauna plāna apstiprināšanu Ventspils brīvostas pārvalde informē plāna realizācijā iesaistītās puses. Plāns ir publicēts VBP mājas lapā www.vbp.lv

Ja triju gadu periodā rodas būtiskas izmaiņas, plāns tiek atjaunots. Par plāna ieviešanu un atjaunošanu Ventspils brīvostas pārvaldē ir atbildīgs Vides aizsardzības inspektors.

Jebkurai no plānā iesaistītajām pusēm ir tiesības iesūtīt ierosinājumus kuģu radīto atkritumu apsaimniekošanas sistēmas uzlabošanai Ventspils ostā. Ventspils brīvostas pārvalde šos ierosinājumus izskata un sniedz atbildi ierosinājuma iesniedzējam. Akceptējot šos ierosinājumus tie tiek iekļauti plānā. Par labojumiem plānā tiek informētas visas plāna realizācijā iesaistītās puses.

6.2. Plāna ievērošanas kontrole

Kuģu radīto atkritumu obligāto nodošanu pirms kuģis atstāj ostu kontrolē VVD. VVD pārbauda kuģus, kuri nav aizpildījuši kuģu atkritumu deklarāciju, vai par kuriem ir saņemta informācija, ka tie nav ievērojuši citas prasības.

Ja kuģis izbraucis jūrā nenododot Ventspils ostā kuģu radītos atkritumus vai kravu pārpalikumus, VVD ZKD JKD informē par to ostas kapteini vai ostas pārvaldi nākamajā ostā, kurā kuģis paredzējis piestāt.

Savas kompetences ietvaros plānā noteikto prasību izpildi kontrolē Ventspils brīvostas pārvaldes atbildīgie darbinieki.

6.3. Organizāciju un personu kontaktinformācija, kas atbildīgas par plāna ieviešanu un izpildi

- **VBP Ostas kontroles dienests:**
tel: 63622669
- **Vides aizsardzības inspektors:**
tel: 29167671
- **A/S „Ventbunkers” dispečers:**
tel: 63602457
- **SIA „Ventapils nafta” termināls” dispečers:**
tel: 63661161
- **SIA „Ventamonjaks serviss” dispečers:**
tel: 63663128
- **Pašvaldības SIA „Ventpils labiekārtošanas kombināts”:**
tel: 63626920
- **PŪS „Užava”, „Venta”:**
tel: 26558802
UĪV: 9., 16. kanāls
- **NAS:**
tel: 63628292; 29161007
UĪV: 9., 16. Kanāls

Izstrādāja:

Vides aizsardzības inspektore

D. Mažrima